GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ו, 2026
מספר השאלון: 22225
שם התלמיד/ה: _____

היסטוריה

שאלון 22225 (מסלול גמיש)

הוראות לנבחן

משך הבחינה: שעתיים.

מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
יש לענות על שאלה אחת מכל פרק.
פרק ראשון – מלחמת העולם השנייה והשואה – (1×50) – 50 נקודות
פרק שני – המאבק על הקמת מדינת ישראל – (1×50) – 50 נקודות
סך הכול – 100 נקודות

חומר עזר מותר בשימוש:
1. ספר הלימוד שאושר בנושא מלחמת העולם השנייה והשואה וספר הלימוד שאושר בנושא המאבק על הקמת מדינת ישראל.
בספרים יכולים להיות תקופות או נושאים שסומנו באמצעות מדבקות (סימניות) הבולטות מן הספר, וכן קטעים שסומנו באמצעות מדגש (מרקר) או עיפרון, אך אין להשתמש בספרים שבהם הערות בכתב.
2. עותק מודפס של כותרות יחידות ההוראה "איך יכול אדם".

שימו לב: בסעיפים שבהם יש להביא מקור מסֵפר הלימוד, יש לכתוב את שם הספר, את שם ההוצאה לאור ואת מספר העמוד שבו נמצא המקור.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה. כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

נספחים: לשאלה 1 (מקור מילולי וקריקטורה), לשאלה 4 (קריקטורה)

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – מלחמת העולם השנייה והשואה (50 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 1–3.

1. מטרות המשטר הנאצי ומימושן (1933–1945)

(50 נקודות)

(ראו בנספח: מקור 1 – מדברי שר הפנים של גרמניה, ד"ר פריק, בטקס פתיחת האולימפיאדה בברלין., מקור 2 – קריקטורה מאת ג'ון הנרי אמשוויץ שפרסמה המועצה הבריטית האנטי־נאצית בבריטניה בשנת 1935)

מטרות המשטר הנאצי ומימושן (1933–1945)

א. בנספח לשאלה זו שני מקורות (1–2) שעוסקים באולימפיאדה שנערכה בברלין, גרמניה, בשנת 1936.
– על פי מה שלמדתם, מה היו המטרות של התעמולה במשטר הנאצי? הסבירו איזו מטרה באה לידי ביטוי במקור 1.
– מהי העמדה בנוגע לעריכת האולימפיאדה בברלין, שבאה לידי ביטוי במקור 2? הסבירו סיבה אחת להבדל בין עמדה זו ובין העמדה שבאה לידי ביטוי במקור 1. בתשובתכם התייחסו לאחד ממאפייני המקור האלה: סוג המקור, יוצר המקור, המקום שבו פורסם המקור.

(25 נקודות)

ב. – אֵילו מן העקרונות של האידאולוגיה הנאצית באים לידי ביטוי במדיניות "הסדר החדש" של הנאצים?
– הסבירו כיצד קידמה מדיניות "הסדר החדש" את מימוש העקרונות האלה בשטחים שכבשה גרמניה במהלך מלחמת העולם השנייה. בססו את תשובתכם על מקור מספר הלימוד ועל שתי דוגמאות נוספות.

(25 נקודות)

2. הגטאות – מהישרדות למרד

(50 נקודות)

(ראו בנספח: קטע מקור מאת יצחק (אנטק) צוקרמן, ממנהיגי מרד גטו ורשה, ובו הוא מתאר פגישה שהשתתפו בה אנשי ציבור שונים בגטו עם תחילת האקציות ביולי 1942.)

הגטאות – מהישרדות למרד

א. הסבירו כיצד פעלו הנאצים בגטאות לשלילת המאפיינים האנושיים (דה־הומניזציה) של היהודים. בחרו במקור מספר הלימוד והסבירו כיצד המאמץ של היהודים בגטאות לשמור על אנושיות בא לידי ביטוי במקור זה.

(25 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב. לפניכם קטע מקור מאת יצחק (אנטק) צוקרמן, ממנהיגי מרד גטו ורשה, ובו הוא מתאר פגישה שהשתתפו בה אנשי ציבור שונים בגטו עם תחילת האקציות ביולי 1942.
– במה עסק הדיון המתואר בקטע המקור? כיצד נימק כל צד בדיון את עמדתו?
– על פי מה שלמדתם, הסבירו את הנסיבות (התנאים) שהובילו להחלטה לצאת למרד בגטו ורשה באפריל 1943.
(25 נקודות)

3. גרמניה הנאצית והמדינות הכבושות

(50 נקודות)
(ראו בנספח: קטע מקור מאת חוקרת השואה לני יחיל, ובו היא עוסקת ביחס של האוכלוסייה כלפי היהודים בארצות הכיבוש הנאצי.)

גרמניה הנאצית והמדינות הכבושות

א. ההיסטוריון, הסופר והפילוסוף האיטלקי אומברטו אקו טוען בספרו "הפשיזם הנצחי" כי למשטרים טוטליטריים־פשיסטיים (ובהם המשטר הנאצי) יש מאפיינים דומים. לפניכם כמה מן המאפיינים האלה:

- אי־הסכמה (עם המשטר) פירושה בגידה.
- ניצול והחמרה (הגברה) של הפחד הטבעי מן השונה.
- האויב חזק מדי וחלש מדי בעת ובעונה אחת.
- החיים הם מלחמה קבועה, חייב להתרחש קרב סופי שאחריו תשלוט התנועה (המפלגה) בעולם.
- לאזרחים יחידים אין זכויות, המנהיג מתיימר להיות הפרשן שלהם.

– בחרו בשניים מן המאפיינים האלה, והסבירו איזה עיקרון באידאולוגיה הנאצית בא לידי ביטוי בכל אחד מהם.
– הציגו שתי פעולות שנקט המשטר הנאצי בשנים 1933–1945 כדי לממש אחד מן העקרונות שכתבתם עליהם.
(25 נקודות)

ב. לפניכם קטע מקור מאת חוקרת השואה לני יחיל, ובו היא עוסקת ביחס של האוכלוסייה כלפי היהודים בארצות הכיבוש הנאצי.
– הציגו שלושה מן התנאים ו/או הגורמים שהשפיעו, לטענת החוקרת, על היחס של האוכלוסייה המקומית כלפי היהודים בארצות הכיבוש הנאצי.
– על פי מה שלמדתם, הסבירו את ההשפעה של אחד מן התנאים ו/או הגורמים שהצגתם על אחד מדפוסי ההתייחסות של האוכלוסייה המקומית: עזרה והצלה, עמידה מן הצד, שיתוף פעולה.
(25 נקודות)

פרק שני – המאבק על הקמת מדינת ישראל (50 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 4–6.

---

4. המאבק במדיניות של בריטניה בארץ־ישראל (1945–1947), העברת שאלת ארץ־ישראל לאו"ם

(50 נקודות)

(ראו בנספח: נספח לשאלה 4 – קריקטורה)

המאבק במדיניות של בריטניה בארץ־ישראל (1945–1947), העברת שאלת ארץ־ישראל לאו"ם

א. בנספח לשאלה זו מוצגת קריקטורה שצייר לֶסלי אילינגוורת' ופורסמה בבריטניה בעיתון "דיילי מייל" ב־23 ביולי 1946.

– על פי מה שלמדתם, הציגו את עמדת שני הצדדים במחלוקת שהייתה ביישוב היהודי בנוגע למאבק הצבאי בשלטון הבריטי.

– הסבירו כיצד הקריקטורה יכולה לחזק את עמדת אחד מן הצדדים במחלוקת זו.

(25 נקודות)

ב. הסבירו מדוע המצב של בריטניה בזירה הבין־לאומית יצר קושי עבור ממשלת בריטניה להמשיך להחזיק במנדט על ארץ־ישראל. בססו את תשובתכם על שתי עובדות היסטוריות.

(25 נקודות)

5. החלטת כ"ט בנובמבר 1947, מלחמת העצמאות

(50 נקודות)

(ראו בנספח: קטע ממכתב אישי שכתב הנציב הבריטי בארץ־ישראל, קאנינגהם, ביום 26/4/1948.)

החלטת כ"ט בנובמבר 1947, מלחמת העצמאות

א. – הסבירו מדוע הנהגת התנועה הציונית תמכה בתוכנית החלוקה, והציגו את הפעילות הדיפלומטית של היהודים לגיוס מדינות שיצביעו בעד תוכנית החלוקה.

– מדוע נמנעה בריטניה בהצבעה על תוכנית החלוקה באו"ם בכ"ט בנובמבר 1947?

(25 נקודות)

ב. לפניכם קטע ממכתב אישי שכתב הנציב הבריטי בארץ־ישראל, קאנינגהם, ביום 26/4/1948.

– הסבירו כיצד הקשיים של שלושת הצדדים שהיו מעורבים במלחמה בשלב הראשון (ערבים, יהודים, בריטים) באים לידי ביטוי בקטע מן המכתב. בתשובתכם הציגו קושי אחד של כל אחד מן הצדדים.

– בחרו במקור מספר הלימוד, והסבירו כיצד הוא מבטא את הקושי של אחד מן הצדדים.

(25 נקודות)

6. מלחמת העצמאות, בעיית הפליטים הפלסטיניים

(50 נקודות)

מלחמת העצמאות, בעיית הפליטים הפלסטיניים

א. הציגו את השינוי שחל ביחסי הכוחות בין הצדדים הלוחמים במהלך השלב השני של המלחמה (מ־15 במאי 1948 עד סוף המלחמה), והסבירו כיצד שינוי זה השפיע על המשך המלחמה ועל תוצאותיה.

(25 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב. הציגו שלושה מן הגורמים להיווצרות בעיית הפליטים הפלסטיניים. בחרו במקור מספר הלימוד והסבירו כיצד אחד מן הגורמים שהצגתם בא לידי ביטוי במקור זה.
(25 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

נספח – המקורות

קטע מקור מאת יצחק (אנטק) צוקרמן, ממנהיגי מרד גטו ורשה, ובו הוא מתאר פגישה שהשתתפו בה אנשי ציבור שונים בגטו עם תחילת האקציות ביולי 1942.

הישיבה התקיימה בימים הראשונים של האקצייה [גירוש מן הגטו], ואני זוכר מן הישיבה הזאת את קירשנבוים, סאק, שיפר, גיטרמן, גוז'יק וכן רינגלבלום וברמן. ...וכבר בתחילת הדיון הזה התברר שיש תהום [פער] בין הגישות... ראשית, התחילו להתייחס לשאלה מה ניתן לעשות. האם להתגונן? והצגת הבעיה בצורה זו מחייבת התייחסות. שיפר, למשל, סיפר כי יש לו מידע שמדובר עכשיו בהוצאת 80 אלף יהודים בלבד! הוא דיבר על אחריות היסטורית: נכון, אמר, אפשר שאנשים אלה יוצאו להורג, אבל האם מותר לסכן את חיי כל היהודים האחרים? שיפר ידע לדבר יפה. הוא אמר שיש בחיי היהודים תקופות של השלמה וגם תקופות של עמידה על הנפש [שמירה על החיים]. התקופה הזאת, לדעתו, היא לא תקופה של עמידה. אנו חלשים ואין לנו ברירה אלא לקבל את הדין.

מה בעצם דרשתי באותה ישיבה? ראשית כול, ההתייחסות לעשייה. ומה הצעתי? לא היה לי הרבה להציע. הצעתי שאלה שיושבים בישיבה הזאת וחבריהם, הפרנסים [ראשי הקהילה] של הציבור (היינו מסוגלים לכנס כמה מאות יהודים) יצאו להפגנה ברחובות הגטו עם הסיסמה: "טרבלינקה זה מוות"! אדרבה, שיופיעו הגרמנים ויהרגו אותנו. רציתי שהיהודים יראו את הדם ברחובות ורשה, לא בטרבלינקה. ...זה היה כיוון המחשבה שלי. אני הסברתי כך: לפנינו אין ברירות. העולם לא שומע, לא יודע; עזרה מפולנים אין; אם אין אנו מסוגלים להציל - לפחות שהיהודים ידעו! ...

למרבה הצער, לא נעשו אז הדברים שצריך היה לעשותם.

חזרתי מן הישיבה הזאת בהכרה שהעמקנו עוד יותר לשקוע אל התהום.

(י' צוקרמן, שבע השנים ההן 1939–1946, הוצאת הקיבוץ המאוחד ובית לוחמי הגטאות, 1990, עמ' 167–168)

קטע מקור מאת חוקרת השואה לני יחיל, ובו היא עוסקת ביחס של האוכלוסייה כלפי היהודים בארצות הכיבוש הנאצי.

יחסי היהודים עִם העַם המארח [האוכלוסייה המקומית] היו בדרך כלל תוצאת התפתחויות של מאות בשנים - לחיוב ולשלילה... גם מצבו הפנימי של העם המארח, כלכלתו, מבנהו החברתי, מורשתו הרוחנית, יחסי החוץ שלו בכלל ולגרמניה הנאצית בפרט - כל אלה היו פרי של התפתחויות היסטוריות שנתנו את תוצאותיהן בשעת המשבר.

אין צורך לומר כי כל ארץ הייתה תלויה במצבה הגאוגרפי ובתנאיה הטבעיים. ...תנאים אלה והאינטרסים המיוחדים שהיו לגרמנים בכל מקום ומקום ...בנישול האוכלוסייה המקומית, בניצולה, בידידותה - כל אלה קבעו את צורת השלטון הגרמני במקום, את מטרותיו ואת דרכיו. ולאחרונה - מצב המלחמה, ידו של מי הייתה, או נדמה היה שהייתה, על העליונה [הצד המנצח בשלב זה] - כל זה עלול היה להחיש או להאט את תהליך ההשמדה ועוד יותר לקבוע את התנהגות האוכלוסייה המקומית.

(ל' יחיל, "העמידה היהודית – אספקלריא לקיום היהודי", בתוך: בימי שואה ופקודה, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, יח' 11, עמ' 6)

קטע ממכתב אישי שכתב הנציב הבריטי בארץ־ישראל, קאנינגהם, ביום 26/4/1948.

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

אנחנו משלבים מאמץ מדיני עם התערבות צבאית, אלא שאצל הערבים אין עם מי לדבר. הם כפופים למנהיגים צבאיים מעירק ומסוריה, והללו אינם מתואמים לא עם הוועד הערבי העליון שרובו כולו כבר יצא את העיר [ירושלים] ולא עם הוועדה הלאומית המקומית. גם המועצה המוסלמית העליונה אינה מתפקדת עוד וחבריה, זולת אחד, עזבו. גנבים שולטים עכשיו ברחוב הערבי והללו עסוקים בשוד ובירי על המשטרה הבריטית. מעט אנשי הצבא והמשטרה שעוד יש לי מתוחים עד הקצה בשמירה על היהודים בעיר העתיקה, בליווי שיירות, באבטחת אספקת מים ודלק, אבטחת יכולתנו לנוע בצירים מוגדרים ובהגנה על עצמם מירי של ערבים ויהודים.
ליהודים, לעומת זאת, יש בירושלים כ־10,000 אנשי הגנה ופלמ"ח ועוד כ־1,600 פורשים [האצ"ל והלח"י]. אם תרצה תיאור של מצב כוחותיי ברגע זה בקיצור נמרץ: בלתי מספיק.

(מ' גולני, הנציב האחרון, עם עובד, תשע"א, עמ' 276)

מקור 1 – מדברי שר הפנים של גרמניה, ד"ר פריק, בטקס פתיחת האולימפיאדה בברלין.

המשחקים האולימפיים הם חגיגה של הנאה ואופטימיות. מתכנסים בהם צעירי העולם כולו. אני משוכנע שצעירים אלה יבטאו בצורה הטובה ביותר את ההבנה ושיתוף הפעולה בדרכי שלום בין האומות. רוח הספורטיביות היא רוח האבירות וההערכה להישגים. אומות נכבדות המכבדות זו את זו הן ההבטחה החזקה ביותר לשיתוף פעולה בדרכי שלום.

(The XIth Olympic games Berlin, 1936, official report, המשחקים האולימפיים ה־11, ברלין, 1936, דיווח רשמי)

מקור 2 – קריקטורה מאת ג'ון הנרי אמשוויץ שפרסמה המועצה הבריטית האנטי־נאצית בבריטניה בשנת 1935

[כרזה בשחור־לבן. בראשה הכותרת OLYMPIC GAMES IN BERLIN! (תווית: "המשחקים האולימפיים בברלין!"). משמאל צועדים ספורטאים – אחד עם מחבט טניס, אחד עם כדור – ועל זרועותיהם סרטים עם צלב קרס; הם מצדיעים במועל יד ודורסים דמות שרועה על הקרקע שעליה כתוב THE OLYMPIC SPIRIT (תווית: "הרוח האולימפית"). מימין, מאחורי סורגים שמתחתם השלט CONCENTRATION CAMP (תווית: "מחנה ריכוז"), כלואות דמויות שעליהן כתוב: CATHOLIC (תווית: "קתולי"), JEW (תווית: "יהודי"), TRADE UNIONIST (תווית: "חבר איגוד העובדים"), NON POLITICAL SPORTSMAN (תווית: "ספורטאי לא־פוליטי"). בפינה הימנית התחתונה גדם עץ כרות שעליו כתוב SPORT (תווית: "ספורט"), ונעוץ בו גרזן שעליו כתוב NAZI JUSTICE (תווית: "צדק בסגנון נאצי").
בתחתית הכרזה הכיתוב: "Only those can be victors in the Third Reich who have mastered the National Socialist ideology." "Times" – July 25th, 1935. (תווית: "רק מי שהתמחה באידאולוגיה הנאצית יכול להיות מנצח ברייך השלישי". טיימס, 25 ביולי, 1935).
Cartoon by J. H. AMSHEWITZ, R.B.A. · Published by THE BRITISH NON-SECTARIAN ANTI-NAZI COUNCIL To Champion Human Rights.
בשולי הכרזה: Printer: C. ARTHUR SANDERS, 27 Portugal Street, Kingsway, W.C.2.]

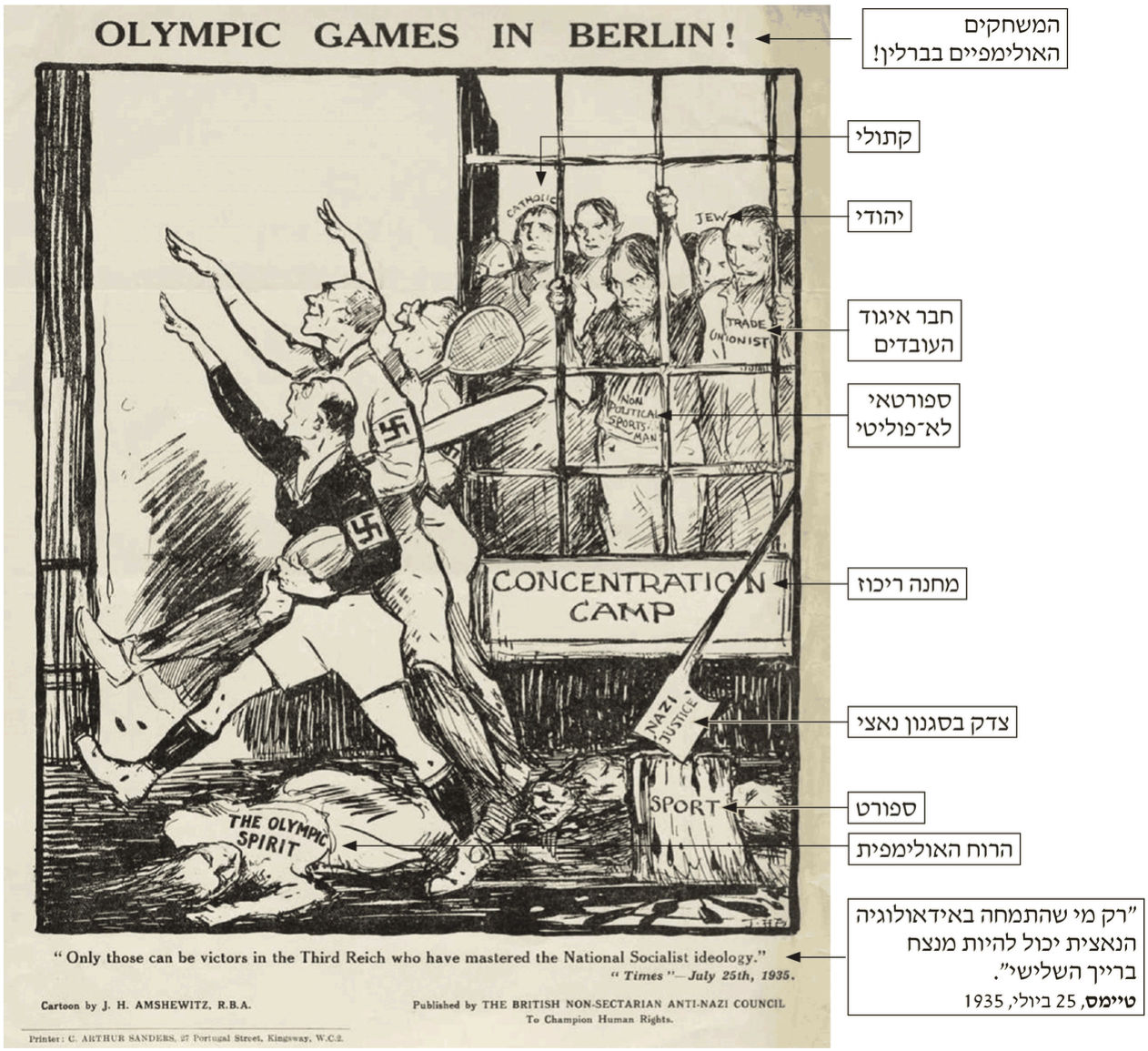

(poster published by British Non–Sectarian Anti–Nazi Council in 1935, by **Wikimedia Commons**)

(poster published by British Non–Sectarian Anti–Nazi Council in 1935, by Wikimedia Commons)

נספח לשאלה 4 – קריקטורה

[קריקטורה בשחור־לבן. ברקע הריסות בניין אפופות עשן, ועליהן שלט שבור שעליו כתוב KING DAVID HOTEL (תווית: "מלון המלך דוד"). בחזית שני חיילים בריטים בכומתות נושאים אלונקה בין ערמות הריסות. על האלונקה גוף מכוסה בסדין, ועל הסדין כתוב WORLD SYMPATHY WITH ZIONISM (תווית: "האהדה העולמית לציונות"). משמאל, בין ההריסות, שלט שבור שעליו האותיות GHQ (תווית: "המפקדה הראשית הבריטית"). מתחת לאלונקה מוטל צל שחור. בפינה התחתונה חתימת המאייר: ILLINGWORTH.]

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

(L. Illingworth, "Daily Mail", 23 July 1946, by T. Benson, Drawn to the promised land, Halban, 2024, p. 156)

כל הבגרויות בהיסטוריה עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/history

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-www.guyai.co.il · GuyAI